

PEST, NOVEMBER 29.

48. szám.

II. FÉLÉV. 1860.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer: csütörtökön. Előfizetési díj: helyben félévre 1 frt 31 kr., s egész évre 2 frt 62 kr. aust. ér.; vidékre postán félévre 1 frt 66 kr., s egész évre 3 frt 32 kr. au. ér. Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) bérmentesen, a lap szerkesztését illető levelek pedig a „K a t h o l i k u s N é p l a p” szerkesztőségéhez (Pest, Képiró-utca, 4. sz.) intézendők.

A szent miséről.

Egy sincs a ker. katolikusok között, akár tudós, akár tudatlan legyen, ki, ha csak szereti hitét és vallását s azonfölül Istenét féli, tisztelettel ne viseltetné a szent misét hallgatni; sok ajtatos lélek köznapon is el szokott arra járni. Meg kell engednünk, hogy sz. foglalatosság és sz. szokás ez a mi egyházunkban; de azt sem lehet ám tagadnunk, hogy vannak, kik e csodálatos eselekvény igazi voltáról nincsenek magukkal egészen tisztában. Midőn azért a sz. misének magyarázatát adni szándékozom, úgy vagyok meggyőződve, hogy a dolog fontossága elég ok arra, miszerint e sorok kedves lapunk hátsó helyét foglalhassanak.

Azon különféle ajtatosságok, melyeket Istennek némely hív szolgálói kezdetek és szereztek, az ő dicsőítésére méltók, a lelkek üdvére hasznosak lehetnek ugyan; egyiket sem lehet azonban közülök még csak hasonlítani is azokhoz, melyeket maga az Isten szerzett, és saját szentséges szájával hasznunkra ajánlott. Már pedig a szent mise nem egyéb a mi Üdvözítő Krisztus Urunk ama végső vacsorájának megújításánál, melyen a kenyeret és bort átváltoztatta, és ezek színe alatt saját sz. testét és vérént apostolainak adta, azon testét és vérént, melyet nem sokára érettünk a magas keresztfán az Atyának bemutatandó, és melyet büneink bocsánatára ugyanazon kiontandó vala ¹⁾. Egyszersmind parancsolatot adott nekik: „Ezt eselekedjétek az én emlékezetemre” ²⁾. Isteni Mesterök meghagyásának az apostolok engedelmeskedtek. Bizony ságunk ebben sz. Pál, ki a korinthusiakhoz írván ³⁾, azon buzgóságot s tisztaságot emlegeti, melylyel az Ur vacsorájához járulunk kell. Hogy pedig ez a szent vacsora, mely már akkor szokásos volt, imádkozással ment véghez, kitetszik az apostolok eselekedete könyvéből ⁴⁾.

Valahányszor tehát a szent misén megjelenesz, jám-

¹⁾ Luk. 22, 19—20. — Máté 26, 26—28. — Márk 14, 22—24. — ²⁾ Luk. 22, 19. — ³⁾ Korinth. I. l. 11, 20 és köv. — ⁴⁾ Apost. cselek. 2, 46—47.

bor keresztény, fontold meg: mily nagy örömmel, mily nagy tisztelettel viseltetél volna akkor, ha méltó leendettél azon a mennyei lakodalmon jelen lenni, és Üdvözítőnknek tulajdon szentséges kezeiből venni az ő szentséges testét és vérént! „Oh hányan vannak — így szól arany-száju sz. János az antiochiaiakhoz — kik kívánják, hogy szeméikkel láthatták volna Krisztus Urunknak személyét, képét és ruháját életében! De azt feleli, hogy, midőn a szent misén vagyunk, mely mindennapi megújítása az ő végső vacsorájának, hogy magunkhoz vegyük az Oltári-szentséget, látjuk őtet, és az Oltári-szentségben elrejtve találjuk; és nem csak azt engedi meg, hogy mint valósággal ott jelenlevőt szemlélhessük a hitnek szemeivel, de hogy illethessük is, és belsőnkbe fogadhassuk. Kinek szívét ne gerjeszse legnagyobb ajtatosságra, ne indítsa tiszteletre ily nagy és csodálatos dolognak végbevitele, a ki érti és hiszi, hogy a szent mise-áldozatnak bemutatásánál, valamint a végső vacsorán, jelen van a mi mennyei Üdvözítőnk?”

De nem egyedül az Ur vacsorájának emlékezetét ujíttatik meg a szent misében, hanem az ő keserves kinszenvedése is szem elé állíttatik, miként sz. Pál mondja: „Mert valamennyiszor eszitek ezen kenyeret, és iszjátok ezen poharat, az Urnak halálát hirdetitek, míg eljövend” ⁵⁾. Azért a szent misén jelen levén a keresztény, úgy képzelje magának, mintha a kalvária-hegyen volna jelen Urunk fölfeszítettésén és halálán; mintha az oltáron azt a drágalátos vért látná, melyet a keresztfán kiönte büneinknek bocsánatára, hogy üdvözítse, valaki ő benne hiszen és megtartja parancsolatait.

Mivel tehát a sz. mise Krisztusnak két főcsелеkedetét foglalja magában, melyeknek egyike, mennyiben az Oltári-szentség, arra czéloz, hogy ezen mennyei kenyérrel a keresztények lelkét táplálja és erősítse, hogy így a jószágos eselekedetek útján állhatatosan megmaradjanak; másika pedig, mennyiben az áldozat, eszközli, hogy büneink, melyeket gyarlóságból elkövettünk, eltöröltessenek, és részesüljünk az örök életben a keresztén halált szenvedett

⁵⁾ Korinth. I. l. 11, 26.

Krisztusnak érdemei által, melyben szoktak részesülni, a kik azon méltó készüléttel megjelennek: azért senki sem kételkedhetik, hogy ezen sz. szertartás mindeneknél fölségesebb, legszükségesebb és leghasznosabb ajtatósságot foglal magában, melyre a keresztények hivatalosak, hogy Istent a legillendőbb módon imádják, tőle a bűnnek kerülésére malasztot nyerjenek, a vétkeikért még fennmaradt büntetésnek vagy egész, vagy részszereinti elengedéseért esedezenek, végre hogy az Istentől vett számtalan jótéteményekért neki hálákat adjanak.

A sz. miséről itt csupán mint új-szövetségi áldozatról fogunk szólni, melyet az anyaszentegyház ini_yen határoz meg: „A sz. mise az új törvénynek vérontás nélküli áldozata, s szüntelenvaló emlékeztető jele ama véres áldozatnak, melyet Krisztus Jézus a keresztfán végebevitt.“

A ki olvasta a szentírást, tudni fogja, hogy világ kezdetétől fogva szokásos volt az emberek között az áldozattétel. Ölettek le borjuk, madarak, más négylábú, repülő s az áldozatra különösen kiválasztott állatok, és a Felsőeknek tiszteletére bemutatattak; ez által bizonyítván az ember, hogy az Istent minden teremtetett állatok főúrnának ismeri, és azon állatok megőlésével, fölajánlásával szívének készségét mutatván, hogy nem sajnálja, sőt kész életét adni az Úr Istennek megengesztelésére és tiszteletének föntartására. Még a pogányok is tettek áldozatokat, hogy az ő hamis isteneiktől kegyelmeket nyernének. Sőt annyira el volt terjedve e szokás, hogy mindenki, mindenhol és mindenkoron hitte, miszerint a sértett Istenség kiengesztelésére hatalmas eszköz nincs az áldozatnál. Az áldozattétel tehát egykoru az embernem eredetével, és természeti kötelesség. Sz. Tamás is ezt bizonyítja, mondván: „Igen természetes, hogy valamint a földi uraknak valami adó fizettetik uri jogaiknak elismerése végett: úgy az Istennek is, mint mindenek főúrnának, hogy valami látható dolgokat bemutassunk tőle függésünk jeléül, legtermészetesebb. Mit adhatnánk pedig illendően a láthatatlan Mindenhatónak egyebet az áldozatnál? Tehát az áldozat bemutatására a természet által köteleztetünk. Azt is szintén a természet parancsolja az embernek, hogy magát magánál jobbnak, tehetősbnak s feljebbvalónak alávesse azon fogyatkozásai, szükségei miatt, melyeket magában érez, de el nem hátrithat; hogy attól a tehetősebbtől, feljebbvalótól segítessék, eligazittassék; már akármi legyen is az, mi az embernél jobb, feljebbvaló, ez Istennek mondatik mindenkitől. Valamint pedig a természeti dolgokban az alábbvalók természetesen függnek a feljebbvalóktól: úgy a természeti szükség mondja az embernek természetes hajlandósága szerint, hogy annak, ki ember felett vagygon, engedelmisséget, tiszteletet adjon a maga módja szerint; az emberhez pedig más illendő mód függésének, tiszteletének bebizonyítására nincs, mint a küljelekkkel való élés, minthogy a külső érzékek által veszi ismeretét, tudományát. Ugyanazért a józan természet maga vezeti az embert arra, hogy valamely látható dolgokat mutasson be Istennek köteles tisztelete s tőle függése jeléül. Ez pedig egyedül az áldozat lehet. Tehát az áldozattételt a természet parancsolja.“

Azonban, miként sz. Pál és a sz. atyák tanítják, Ádám fiainak és a zsidó népnek áldozatait csak árnyéka

és jele valának ama szeretet-áldozatnak, mely azután következett, midőn Krisztus, az ártatlan bárány (kit a zsidók ama báránya jelentett, melyet husvét napján ölének és evének meg) megöletett, hogy az Isten igazságának eleget tegyen, kiváltsa az embert a bűnnek rabságából, és megnyissa az egek kapuit azoknak, kik őtet híven követik. És épen ezért nem érvényesek többé a zsidó áldozatok; mert azonfölül, hogy az Isten méltóságához képest csekélyek, képtelenek valának a bűnöket kiirtani, vagy igazulást szerezni ⁶⁾. Megjövendölték a proféták is, hogy meg fognak szűnni a véres áldozatok, és azok helyett más lelki, tisztább áldozat fog bemutatni ⁷⁾. Tudunkra adta maga a királyi proféta Dávid, hogy a Messiás a Melchizedek rendje szerinti pap fog lenni ⁸⁾, azaz: azon királynak és papnak rendje szerint való pap, ki az Istennek nem leölt barmokat mutatott be, hanem kenyeret és bort ⁹⁾. Krisztus Urunk az új áldozatot valóban kenyérben és borban rendelte, saját testvé és vérévé azokat átváltoztatván; mely áldozat azon időtől kezdve, hogy az Istennek emberré lett Fia magát, mint a keresztfán megölt ártatlan áldozatot az ő mennyei Atyjának bemutatta, soha meg nem szűnt, és meg sem is szűnik egész a világ végezetéig az új-szövetségi papoktól megszentelendő kenyér és bor színe alatt.

Ezekből világosan kitűnik, hogy, miután maga az Isten szerzője a sz. misének, és abban magát naponkint fölállozza, mekkora becsé, mily véghetetlen haszna vagygon annak! Hogy erről bővebben meggyőződünk, lássuk közelebből: a) mi szándékból áldozza föl magát Krisztus az oltáron? b) kik mutatják be naponkint a szent mise-áldozatot? c) kik részesülnek a sz. misének nagy hasznaiban? (Folytatása következik.)

Vinis Ferencz.

Bucsuztatóm.

Hadd zöngjenek tornyon a harangok,
Jöjjen minden temetésemre!
Meghaltam én ez árnyék-világnak,
Mit mondtok, haj! ezimborák erre?
A hur is, midőn leszakad, zeneg:
Hallgassátok bucsuénkemet.

Isten veled tünékeny dicsőség!
Vágytam én is fénykoronádra;
Addig esaltál bolygó fényeddal, míg
Bevezetél a posványba . . .
Most már Isten dicsősége leszen
Vezéresillagom, csak ezt követem.

Tőled is, rosza hajlandó testem,
Lelkem im végbuesuját veszi;
Szerettelek — a keresztény még az
Esküdt ellenét is szereti.
Voltál már ur, légy már ezután szolgál:
A szolgálak fejhajtás a dolga.

Kincs, gazdagság, értéktelen eserép,
Eddiglen sem bálványozálak;

⁶⁾ Zsid. 9, 9 és köv. — ⁷⁾ Malachiás 1, 10. — ⁸⁾ Zsolt. 109, 4. — ⁹⁾ Mózes I. K. 14, 18. — Zsid. 5, 10. —

Ezután vágyaim országából
Végképen száműzlek, kizárlak.
Mondhatjátok nekem: kell az, kell ez;
Ha utánam dobálnak, sem kellesz.

És te, gyönyörök krokodilja, ki
Ott állsz a forró égöv alatt,
A magányban, hová a bujaság
Nilusa önt iszapos sarat!
Ismerem már csábító hangodat,
Nem ereszt mérget lelkembe fogad.

És végtére veszem bucsuzásom,
Hü pajtások, töletek mostan;
Méghaltam én nektek, ott akarok
Élni most már a szent városban . . .
Ne legyen bűtök értem szertelen;
Ha szerettek: haljatok meg velem!

S z e m e n n y e i .

A fogadott leány.

— Beszély. Folytatás. —

III.

Derűre boru.

Mig a temetői csendes lakban nap nap után boldog meglepedésben folyt le: addig nem mulasztá el a világ a derék leány minden tettét bírálói szemekkel kísélni. És vajha ítélete úgy esett volna ki, a mint kellett volna! De az emberek legtöbbször ott, hol fehéret kellene látniok, feketét vélnek látni, és megfordítva. A faluban koránsem voltak restek, Mariról itt-ott némi megjegyzéseket tenni; mi némelyeknél ugyan kedvezően, de a tulnyomó többségnél rozsol ütött ki. Az egyik nem tudá eléggé dicsérni a leány valóságát, feddhetlen életét és szorgalmát: mig mások ellenben minden tettét merő képmutatásnak tartották. Különösen néhány nap óta Mari becsületének épen nem hízogó kósza híreseké keringtek szájról szájra a faluban. „Nem mozog a levél szél nélkül” — szokták mondani némelyek, kik leginkább szerették volna, ha e hírek alaposaknak bizonyultak volna be.

— Hát nem hallotta drága szomszéd-asszonyom azt a szép históriát? — ily szavakkal ront be Ráksiné asszonyom szomszédnéjához. — Tudtam, hogy ez lesz belőle, mert azt a sok szép ruhát nem adják ingyen.

— Miről beszél édes szomszéd-asszony, hiszen még azt sem mondta, ki vagy mi forog kérdésben?

— Ejnye édes lelkem, hát még nem hallotta, mi történt Marival, a sirásó leányával? Hisz már az utolsó gyerek is tudhatja, s drága szomszéd-asszonyom még nem is hallott felőle! Lám, lám, ez a szép mákvirág, ez a sima bőrű kigyó! — kit még a plebános ur is derék- és becsületesnek tartott, pedig nincs benne egy szikra becsület sem. Mondtam én mindig, de nekem senki sem akarta elhinni; most meggyőződhetik minden ember becsületességéről.

— Tartóztassa magát kissé — vága közbe a derék szomszédné — mert nem tréfa dolog valakinek becsü-

letében gázolódni. Tudja édes Ráksiné szomszéd-asszonyom, hogy a rágalmazás nagy bűn.

— De az nem rágalom, a mit én mondok; mert Ferkóm tegnap estve a gyepről haza jövén, tulajdon szemével látta, mi történt a temetőben.

— Ne vegye el ezen szegény árvától azt, mit nem adhat vissza neki; mert egyedüli vagyona: feddhetlen élete.

— Hogy szomszéd-asszonyom ne kételkedhessék azon, a mit mondtam, elbeszélem az egész történetet úgy, mint azt Ferkó fiam látta.

Hogyan és mit beszélt el Ráksiné asszonyom, nem érdekel minket, mert láttuk, hogy minden szava boszu és rágalom. Hogy könnyebben megítélhessük, valljon alaposak-e a faluban keringő hírek? tekintsünk vissza történetünknek személyeire. András apónak azon szép és követésre méltó szokása volt, hogy Marival mindig jelen volt az isteni-szolgalaton. Marit különben igen ritkán lehet a faluban látni, csak mikor templomba ment. A falu fiatalságával nem volt szorosabb érintkezésben; mert András apó nem igen látta szívesen leányát az ilyféle társaságban. Miért? azt ő tudta legjobban. De Marinak buskomoly természete is inkább kedvelte a temetői magányt, mint a lármás multságokat. Azonban daczára annak, hogy Mari oly visszavonultan élt, mégsem kerülé ki a veszélyt, melytől őt András apó mindenáron megmenteni törekedett. Ez pedig így történt.

Midőn Mari egyik vasárnapon isteni-szolgalat után hazafelé lépdelt, meglátta őt a helybeli földesurnak fia, ki nem régen tért vissza az apai házhoz, miután gyermekévei óta finöveldeben volt. A véletlen úgy intézé, hogy Mari és Pali — mert így nevezték őt — egymásra tekintének. Mari megdöbbenve síté le szeméit; de már késő volt, mert a szerencsétlen pillanat határozott sorsa fölött. Szegény leány, mily drágán fizete meg egy akaratlan pillanatot! Szívében harez támadott, melyet lecsilapítani hasztalan iparkodott. Nem akarta elhinni, hogy fogékony legyen szíve más szeretetre, mint melylyel András apó iránt viseltetik; de szíve mélyében érzé, hogy igenis van még a szeretetnek egy nagyobb, hevesebb, s ha szabad mondanunk, nemesebb foka. Így szokott ez lenni. Az ész hidegen és nyugodtan számol, meglátolva minden kedvező és kedvezőtlen körülményt; az ő számítása biztos. A szív ellenben meggondolatlanul rohan esalfá céljának, a nélkül, hogy a leküzdendő akadályok tekintetbe-vétele gyors rohantában föntartani képes volna. Szerencsés ember az, ki annyi erővel bír, hogy szíve sugallata mellett az ész tanácsait is követni tudja.

Mari szíve vonzalmát követé. Nem akarom olvasómat annak részletes elmondásával untatni, mily harezot vivott Mari szenvedélyével; mily körülmények működtek össze arra, hogy Palival közelebbről mi módon ismerkedék meg; mert vajmi találékony a szerető szív! Elég legyen itten csak az elmondanom, hogy Mari egyik gyenge órájában bevallá szíve titkos érzelmét. Boldogsága már csak azért is terhes volt rá nézve, minthogy András apó mítsem tudott felőle. Minden legesekélyebb szó vagy esemény azt sejteté ő vele, hogy titka el van árulva. Lelkismerete hálátlanság- s meggondolatlanságról vádolá őt; mert András apónak nem kérte ki taná-

csát ezen fontos ügyben. Tovább nem türethet Mari fájdalomait; azért elhatározza, hogy fölfedezi András apónak szerelmi titkát. Midőn ez végig hallgatá Mari vallomását, elszomorodott, de nem tört ki leánya ellen szemrehányásokkal.

— Édes leányom! — szólalt meg hosszas hallgatás után — legelőször köszönöm, hogy bizalommal viseltetél irántam. Ha azt hiszed, hogy nem tudtam ezen lépésedről, nagyon csalódom. Én szemmel tartalak mindig, hogy még rosszabb lépést ne tégy. Szerelmedet nem kárhoztatom, mert az tiszta. Valljon nem képmutató birja-e? nem tudom. Más körülmények között örülnék boldogságodnak; de most csak tanácsot adhatok, hogy miként mondj le arról. A szerelem akkor nem bűn, ha van kilátás, hogy rajta törvényes házasság fog alapulhatni. De erről itt szó sem lehet, mert te egy sirásó fogadott leánya vagy; Pali ellenben maholnap földesur lesz. Lehet, hogy ő most szeret, mert tapasztalatlan; de jöhet még oly idő, midőn szégyenleni fogja ifjusági tévedését. Ha nem akarod magadat szerencsétlenné tenni, fogadd atyai intésemet, s őrizkedjél ezen viszonyok további szövéstől. Nehezen fog esni a lemondás; de gondold meg, hogy becsületed forog veszélyben. Ha el vagy szánva a lemondásra, nyilatkozzál; a többit majd elhíttézem én.

Mari néhány percig habozott, azután sirva borult gyámtyja kebelére, és lángoló arcát eltakarva, mondá, hogy lemond mindenről.

Másnap Pali kijött a temetőbe; de mily meglepetés volt rá nézve, midőn a titkos légyott helyén András apót is ott találta. Meglepetését András apó is észrevette.

— Ne ijedjen meg tisztelt urfi, mert én mindent tudok.

— Nagyon jó, hogy mindent tud, legalább így megmenekülök a kellemetlen vallatástól.

— Nem akarom önt vallatni, nem is akarom a mulat emlékezetbe hozni; de a jövőre nézve jegyezze meg édes urfi, hogy a temetőt, vagyis jobban mondva, Marit kimélje meg kétes értelmű látogatásaival. Ezután tekintse Marit úgy, mintha nem is ismerte volna soha.

— Igaz lehet-e ez? Nem, ily angyali teremtés nem lehet csalfa! Mari szólj az Istenért, ugy-e nem igaz, hogy te engemet nem szeretsz?

— Nagyon is igaz urfi, mert Mari önnek neje soha sem lehet, szeretője pedig nem akar lenni.

— Ki mondja, hogy nem lehet nőm? Én megmutatom, hogy az lesz.

— Én pedig megmutatom, hogy nem lesz! — dörge egy hang a bokor mögül, honnét Pali apja ugrott elő.

— Tehát igaz — mondá némi szünet után — a mit a faluban beszélnek. Ezért lakolni fogsz rossz fiu! Igy gyalázod te meg apád becsületét? Azt hiszed, hogy ezen drágalátos mákvirág tégedet szeret, nem pedig pénzedet? És te vén róka, te nem féltél Istentől, midőn leányod becsületét áruba bocsátád? Ezért még számolni fogunk együtt.

— Úram! — szólta haraggal a sirásó, s szeméi ifju tüzzel szikráztak.

— No's, tehát te vén gazember, talán nem igaz, a mit mondtam? vagy azt akarod, hogy térden állva bocsánatot kérjek tőled? ha, ha, ha! — És fiát karjánál vonszolva, elhagyta a temetőt.

Másnap az egész falu tudta az eseményt. Mig a rossz emberek Mari becsületét gázolták, ő csak sirt és imádkozott. Tudta szegény, hogy a becsületlen beszéd merő koholmány; de mit tehetett meggátlására, miután a tény, melyen alapult, tagadhatlan volt? Most mindenki tudott Marira valami gyanus tettet, melyet előbb csak bizonyos okok miatt hallgatott el.

Mari ellenségei zajongtak, jóakarói sajnálták őt. Ilyen a világ! Ha oly ártatlan vagy is szegény leány, mint a ma keresztelt gyermek, a rágalom fekete füstje elhomályosítja érényed fényét, és rajtad hagyja szennyét, mely fekete fátyolként takarja el becsületed drágakövéit.

(Folytatása következik.)

Réthei.

Erdődi szölolevek.

I.

D. a J. K.! Kedves ft. szerkesztő ur! Hol is végeztük csak? hol hagytuk el? hányadik is volt az az utolsó levél, melyet váltottunk? Azt ugyan, ha egy álló napig történem is rajta kobakfejemet, meg nem tudnám mondani. Ugy hát kezdjük újra előlről; szabjuk magunkat a régi diák közmondáshoz: „Qui perdidit numerum, incipiat iterum.“ Cserfalevél helyett mostanában szölolevelet küldök. Meglehet, hogy köztük olykor egy-egy fürt is akad; már aztán, hogy fanyar vagy édes lesz-e, azt szerkesztő ur lássa. Most egyszer szüret utánra csakugyan fürtöt, még pedig, a mint nekem ízlett, édeset küldök — az egyház szölojéből.

Mióta lélekben utoljára s azóta már testben is, még pedig legelőször ez életben találkozáink: sok mindenféle vihar vonult el árva fejem fölött; nem esodálnám, ha koronát viselnék, de báránybőrös sipka alatt! . . . Valamennyi bajaimnak, miket azóta kiállottam, kuforrása abban rejlett, hogy félszemből kiköltöztem; pedig nem is messze, csak a szomszéd, mezővárosnak esutott helységbe. S már is tapasztalnom kellett, mit már annyiszor hallottam, de soh' sem hittem, hogy a költözködés féltézés. Csücsülj szépen otthon, jámbor hiszemű atyámfia! és ne kíváncsozzál se Amerikába, se abba az országba (hogy is hívják csak?), hol az aranyat marokra szedik. Nincs számodra hazádon kívül más hely: itt éned, halnod kell. . . Tartsd meg ezt a példaszót: „In qua sede sedes, haec sit tibi commoda sedes.“ A mi magyarul annyit jelent: a hol vagy, ott maradj. — Ezt csak közbevetőleg akarám mondani. — Sok minden változott, mint mondtam, azóta körültem; de magam mégis a régi maradtam szívben, lélekben; gondolkodásban, érzelenben. A templongondnokságot s az egyházi hivatalt másnak hagytam; de megtartottam mesterségemet, s azt erőnyen gyakorlom is. A hordóknak bő szüretünkön nagy kelendősége volt — hit'be. E mellett híven látogatom továbbra is az Urnak nekem oly kedvessé vált hajlékát, melyet egyházi-életemkor oly gyakran sepregettem, tisztogattam; melyben magam oly otthonosnak érzém. Bejáratos vagyok a plebános urhoz is, s nem osztozom sváb atyámfiak azon véleményében, mintha valaki csak azért járna a plebánoshoz, hogy neki a községet elárulja, vagy hogy neki holmi egymást befújjon; mert én bizony az ilyen fuvó mesteriséghez nem értek — üveges nem vagyok — hanem azért a hol kell, ki tudom a számat nyitni, s nem ijedek meg saját szavamtól, habár az nem is volna inyére mindenkinek; de tartok az idegen bűnökbeni részesüléstől.

Ugy de, szerkesztő ur, tán már ohajtaná is látni azt a fürt szölot. Imitt mutatom azt be egy, anyaszentegyházunk kebelébe térnek személyében. Pünkösöd 21. vasárnapján jött vissza Jézus aklába Jenkner György, silezita születésű, pénzügyőri főfelügyelő, ki eddig Lüther vallását követé. Katolika hajadont szándékozáván nőül venni, midőn a leendő gyermekeknek a kath. hitben való neveltetése s ennek kellő biztosítása forgott szóban, azon nyilatkozattal lepte meg a plebános urat, hogy minden vallási viszály kikerülése tekintetéből maga is in-

Mátrai levelek.

XI.

Gyöngyösi vásár. — Vallásos kegyelet. — Szent Vince leányainak kápolnája. — A gyöngyösiei templomszeretete, illemes komolysága, szabályos éneklése. — Panasz a palócok ellen. — K o l l á r e s i k p ü s p ö k működése Kis-Terennén.

A kies fekvésű, majdan 18 ezerig népes Gyöngyösnek 30—40 ezer embert mozgalomba tevő „B e r t a l a n - v á s á r”-ait ki látta közöletek? . . . midőn az alföld terményei, a megszerezhető délezeg lovai s kitűnő barmai, a testvér két főváros ipar- és műszetei tömörség-, szám-, szépségben versenyeznek; hol Csány-, Heves- és Hortinak dinnye-halmazai sokkal nagyobbak a fehérmegyei putriknál; hol a bohócok és a pénzszatók sátrai számosabbak, mint némely vásárhelyeken az iparos osztályéi. Valóban, egy gyöngyösi bertalani-vásár nagyzeű látvány! De mi előttem legelőtűnőbb vala, mit vásárcor legkevésébbé vártam, mit másutt soha sem tapasztaltam, legalább ily mérvben sehol, az — Gyöngyösnek vásárcor is vallásos színezete. Elkezdve a nyugot felé emelkedő kalvária halmának statióitól egész a keletnek elnyúló vásártérig, minden kereszt, minden szobor, minden vallásos ábra és kép, minden templom belseje virágfüzerekkel volt koszorúzva, s ezeken itt-ott némi tanulmányozása az ékesb összeillesztésnek is vala látható. Hát még paulai szent Vince leányainak kápolnája! Istenem, minő csin, minő gondos virágdíszítmények! . . . mintha ezeknek a felebaráti szeretet irgalmas szamaritánjainak egyéb dolguk sem volna, mint a vallásnak emlékjeleit s körtermekait fővirágozni. „Meqlátom, tevéim föl magamban, meqlátom holnap reggel: vajjon e kegyeletes gyöngyösi nép ugy érez-e, ráér-e üzlete sürgősségének daczára vásárcor is templomba menni? S alig vártam a robogó kocsik okozta álmatlanságomban az első harangszót, és siettem szent Bertalan temploma felé. Hab, minő ügyeket! ez bizonyosan legsürgetősb járója ennek a népnek. Minő illemes komolyság a menőkben! mintha ajtatóságát mindenik háza küszöbénél kezdte volna, s még az utczán is csak imádkozva menne. Minő sereglet! kaptárak szájának vélnéd a templom ajtait, melyeken fergeteg elől sietnek befelé az iparos méhek, néha százaukint egyszerre. Minő kellemes összehangzás a énekekben! vélnéd, hogy az egész nép hetenkint órákat vesz az ének-tanulásban. Mily édes, mily bő lehet itt a lelki öröm! Mily önként föléledt bennem ama színtelen meggyőződés, hogy meqlátó és magasztos a katolikus istenisztelet! s hálát rebegtem Istennek, hogy „paloczia ob stupiditatem non recepit verbum Dei” — „a palóc vidék, irá egy térítgetésiben a Mátra körül nem boldogult protestans predikátor, ostobább, sem mint a protestans hitvallomást elfogadta volna.” Lassan uram! — kettőnköa áll a vásár. Mi meg azt mondjuk: sokkal okosabb volt a palóc, hogysem boldogító vallását csak ugy könnyedén odadobta volna. Egyébiránt is ama kifakadásos panaszban nagy igaztalanság rejlik. Mert akkor némi farkaszemek ezikázhattak a „esömbös” (fürtökbe font hajú, vagy üstökös) palócok és a tót atyafiak között; miután a tömördek magyarság mind katolikus maradt, három tót falu pedig (Sámsönháza, Lúczin — hajdan Lúdszin, Szűpatak) daczból is, hogy a kath. magyarral egy valláson ne legyen, protestansá lett. Ha tehát a főnebbi panasz alapos és igazságos: akkor következik, hogy a katolika valláshoz hűn maradt magyarságban egy okos ember sem volt, ellenben a nevezett falvak tót lakosai egytől egyig okos emberek voltak. Hogy-hogy? hisz a reformatio előtt egyenlő vallási oktatásban részesültek: ily roppant különbség tehát köztök nem létezhetett; vagy ha létezett, nem tapadhatott a nemzetiséghez. . .

Terjünk azonban Gyöngyösről a Mátravidéknek másik oldalára, a terjedelmes s elég nagy Kis-Terennére, hol vallásos ünnepeirég nem villanyozta föl annyira a minden osztályu lakosságot, mint mlgos K o l l á r e s i k István rosnyói püspöknek örvendetes megérkezése. Ki ne ohajtotta volna látni s a legőszintébb tiszteletnek nyilvánítása közt fogadni e főpásztort, kinek színletlen buzgósága, szerény jelleme, gyermeket kedélye első tekintetre lebilincselnek mindenkit? Ha a hon hosszú évek során bőven nem ismeré is e mindenkép jeles férfiú nagyfudo-

kább a kath. hitre tér, melynek lélekben eddig is becsülöje, hiva volt. Mily érzés fogja el a kath. hívő keblét ily jelenetnél, azt híven adá elő a plebános ur azon rövidke felszólalásban, melyet a megtérés alkalmával predikáció után a hívekhez s a megtérthez intézett, melyet is, a mint rá még emlékszem, ide írok.

„A keresztény katolikus ember igaz örömeinek egy tárgyát mutatom be nektek, szeretett híveim! — mondá a plebános ur. Jenkner György, os. kir. pénzügyöri főfelügyelő ur, ki eddigelő Luther vallását követé, e mai napon a kath. anyaszent-egyház keblébe tér. Ez tárgya keresztény örömiünknek; hisz ezzel ujra egy kicsinke lépés történt ahhoz, mit Krisztus Urunk, anyaszentegyházunk alapítója, látnoki ajkaival megjövendőlt: „Eljövend az idő (s vajha ne lenne már messze!), midőn egy akol s egy pásztor lesz.” Ó, a jó pásztor mondá ezt, ki 99 juhát a pusztában hagyá, s az egy eltévedt után indult, azt mindaddig keresvén, míg nem megtalálá; s midőn megtalálta, vállaira vevé, s odavivé aklába a többihez. . . Sokfélék az Urnak utai s számtalanok eszközei, melyek által az embert hivatgatja. Saul, ki mint pogány bizonyára nem törte azon a fejét, hogy megtérjen, hanem inkább azon járatta az eszét, hogyan üldözhesse a keresztényeket, s szolgálathassa őket át kinzóknak, — Saul, mondám, egy villámsugár sújtá le lováról, midőn ép ily járásban volt Damaskus felé. Az égből egy hang dörgött fülébe: Saul, Saul, miért üldözsz engem?! Erre hanyateseit a lováról; midőn föleszmélvén s fölkiáltván: Uram, mit akarsz, hogy eselekedjem? — megértette volna az Ur akaratát, megtért s a keresztények üldözőjéből apostol vált, tüzről patiant s lángkeblű, minőt a világ nem látott. . . Másoknak haifalos ágyukon, midőn szemeiket már már örök álomra becsukandók valának, gyújtá meg az irgalmas Isten a kegyelemnek egy kis szikra világát, — s utolsó órájokban megtértek. Ős, főfelügyelő ur sem gondolkodott egy héttel ezelőtt megtéréséről a ker. kath. hitre. Egy véletlen közből, s ön visszatér a ker. kath. anyaszentegyházba, melynek keblétől elődei elszakadtak. Mit mondék: egy véletlen? Nem, hisz nincs véletlen! Az ég alatt minden az Isten tudalma- s akaratával történik, és semmi kivüle, semmi nélküle. Ne tulajdonítsa tehát ön sem megtérését a kath. anyaszentegyházba a véletlennek, hanem inkább a mindent bőlesen s atyailag kormányzó Isten kegyelmének. Mert imre nagy kegyelem, nagy szerencse a kath. anyaszentegyház hívének, tagjának lenni. Mint tagja a kath. anyaszentegyháznak, birtokában van mindazon tanoknak és parancsolatoknak, melyeket Jézus Krisztus a mi üdvünkre kinyilatkoztatott; mint tagja a kath. anyaszentegyháznak, birtokában van mindazon kegyeszeknek, melyeket Jézus a mi megszentelésünkre rendelt. A kath. anyaszentegyházban biztos, hit és esalhatatlan utmutatóra talált e rövid földi élet tömkelegén keresztül fel a diesüült szellemek honába. Mint tagja a kath. anyaszentegyháznak, részt vesz ön, míg a kegyelem állapotát megörzi, mindazon imádságokban, jócselekedetekben és sz. mise-áldozatokban, melyek a széles ker. kath. világon naponkint végeztenek; részt a mennyei szentek könyörgésében s Jézus Krisztus véghetetlen érdemeiben. Hogy azonban ez isteni kegyadományokban részesülhessen, a ker. kath. hitet nyilván bevallania, és a ker. kath. anyaszentegyház tagjánul kell fölavatnia. Most elmondatá a plebános ur a megtérővel a ker. kath. hitvallást, s ekkép végzé beszédét:

„Im letette tehát a ker. kath. hitvallást! Mostantól fogva tagja ön a ker. kath. anyaszentegyháznak, közös anyánknak. Testvéreileg nyújtjuk feléje jobbunkat. Legyen üdvöz, Krisztusban rokonunk! A ker. kath. hit, melyet mostantól vall, legyen világítója ez élet sűtét utain, legyen vigasztalója testi, lelki bajában s örök üdvösségének záloga. Amen.”

Ehhez még valamit hozzátenni, vagy a mint mondani szokták, commentári toldani, természetesen nem tudok.

Tehát a viszontlátásig atyafiságos szeretetébe ajánlott vagyok

É r d ő d ő n, nov. 8. 1860.

alázatos szolgálja,
Szutor Gáspár,
kádármeister és semmi egyéb.

mányát: a legújabb házassági törvényeket fölvilágító s megyében kívül is mohón kapott körlevele, megint a bold. Szűz szeplőtelen fogantatásának hitezzikéről mondott páratlan beszéde tulhelyezné az minden kétségen. S az elfogulatlan kebel mit érezzen azon alázatos méltóság irányában, ki engedékeny a gyengeség, kiméletes a tévedés iránt, megnyílik az öröm sugaraira, együttérez a szenvedővel, figyel a nagy érdekek érdeklődésaira, s átmelegül a szép és nemes behatásaira, mérsékelt jövedelmeihez képest bámulatosan nagylelkű apja a szegényeknek? Legújabbán a szépen üdülő losonezi kath. templom az ő kegyéből esinosult egy gyönyörű oltárképpel. Ő méltóságát folyó évi augusztus 25-én vezette Kis-Terenére a lobogó öltözékű palócz lovasság, hol másnap 700-nál többet korának gyengeségét kemény próbára tevő kitartással megbérmálván, 27-én ugyanott előbb a mátra-verebéli harangot megszentelni, azután pedig püspöki látogatást tartani kegyeskedett; távoztával bánatos érzést keltvén mindenekben, kikkel érintkezett. 28-án Mátra-Novákon, 29-kén Bárnán, 30-kán Kazáron, 31-kén Salgó-Tarjánban folytatá püspöki bár, de a jelenkorban rögös pályájának foglalkozásait. Hosszu, boldog, erőteljes éveket a lelkes, kegyes főpaprak! †

Katholikus hitelet.

Szeged, november 10. Míg a zajos világ egyik részében, Syriában, a vérengző pogány druzok a keresztények kegyetlen üldözésével akarták a keresztény hit szövetekét kioitani: addig másutt az örök Gondviselés valamint egész nemzeteket, úgy egyes embereket is imáandó titkos végzéseit szerint esodálatos utakon az igaz hit ismeretére s birtokába vezérel. Így történt ez nálunk a szegedi Sz.-Rokus-plebániában mult october hóban. A boldog emlékü Pozsonyi Ignác által 1810-ben alapított és most a sz. Vinczéről nevezett nénikék által ellátott kórházban, a hol nem- és vallás-különbség nélkül mintegy 160 beteg ápolathatik, többek között egy héber és három helvétvallású nő súlyos betegségeikben azon jámbor fogadalmat tevék, miszerint, ha az Ur Isten mindenható erejénél fogva előbbi egészségüket visszaadandja, az első megkeresztelkedik, a többi három pedig visszatérend ősapáik üdvözítő anyaszentegyházának keblébe. Az ajtatos nénikék buzgó könyörgései, a szűz anya Máriához íratatos fohászai meghallgattattak. Mert ime mindnyájunk legnagyobb esodálkozására a fogadalmat tevők csakugyan visszanyerék előbbi egészségüket; kik most az Ur kegyelmének világító fényénél csakhamar átlátván szülőiktől öröklött vallási tévelygéseket, a héber nő a sz. keresztiséget fölvette, a három helvétvallású nő pedig a kath. hitvallást a helybeli plebános ur kezeibe Mindenszentek napján a kórházi kápolnában két tanu jelenlétében, miután hitünk ágazatában hosszabb ideig oktattattak, ünnepélyesen letették s egyszerűsmind a sz. gyónás- és Oltári-szentségben is részesítették. Ezen kívül még egy helvét vallású 19 éves ifju is, örök üdvé biztosításának vágyából, csak halálos ágyán juthatott az igaz hit birtokába. E szerint tehát az Ur könyörülő kegyelme sorainkat ismét 5 uj, s mint hiszem, buzgó taggal nevelé. — Mi pedig, figyelve az apostol ezen szavaira: „Mig időnk van, mindenkivel jót eselekedjünk, főképp pedig hitsorsosainkkal,“ tekintségük őket ezentul testvéreinknek, s iparkodjunk testi és lelki javaikat őszinte rokonszeretettel, épületes példánkkal előmozdítani. Azután hagyjuk el azon helytelen szokást, mely szerint nem csak a másvallásúak, hanem, mi fájdalommal, a katolikusok közt is még mindig találtak olyanok, kik merő megfontolatlanúságból magukat s hitsorsosait közbeszédben pápistáknak, szent hitüket pedig e szójárással: „áttért a pápista hitre“ — pápista vallásnak nevezik. Nem egyéb ez guynévnél; mert hiszen nem a pápa alapítá anyaszentegyházunkat, hanem maga az Ur Jézus Krisztus, s így tehát mi keresztény katolikusok vagyunk. Keresztények azért, mivel Krisztus tanítványai a hívőket Krisztus nevével christianusoknak hívták. Katolikusok pedig azért, mivel Krisztus mondása szerint az igaz egyház jellege az, hogy catholica, azaz: az egész világon elterjedt, közönséges; inét tehát a hívőknek sem volt soha más megkülönböztető ne-

vők, mint „katolikus.“ — Nem hagyhatom itt említetlenül, hogy mióta a főnemlített szegedi Rokus kórház ellátását a tevékeny s ajtatos nénikék átvették, az szép haladásnak örvend. Csak azt az egyet kell megjegyezmem, miszerint az egész kórház, hogy üdvös ezéljának még jobban megfelelhessen, nagytást és némely szobák egészségtelen voltak miatt átalakítást igényelnek, annál inkább, mint hogy itt mindennemű betegek nem- és vallás-különbség nélkül, sőt, mi több, örültek is fölvetetnek. Miután pedig a szükséges költségeket az alapítvány eleendőképp nem fedezheti, hogy szegény elnyomorodott embertársaink a mostani körülményekhez képest kellőleg segítve legyen, a kórházat az illetőknek nagyobb gondjába, s tehetősb atyánkfainak nagylelkű pártolásába ajánljuk. A sz. ezélra fordítandó kegyes adományt és atyai gondoskodást e kórház falai még a jövő nemzedékeknek is hirdetünk, s a jötevőknek nevei meg unokáink ábitatos emlékében is örökítve leendnek épen úgy, mint a főnemlített boldog-emlékü alapító, Pozsonyi Ignácé, kinek arczképét a kórházban a betegek valahányszor megpillantják, kimondhatlan vigasztalás szállja meg szívüket s ily szavakra fakadnak: „Ez a te áldozatod eredménye, — nyugodjál örök békében! az Ur nem hagyja jutalmazatlanul az ő színe előtt mivel jó eselekedteted.“ B. . . . on.

Nemes-Militics (Kalocsa-megye), 1860. A megyénkben nem épen megvetendő hírből álló Felecska dombjáról legyen szabad azon gyönyörű ünnepélyről tudositanom e beces lapnak olvasóit, melynek october 23-án Nemes-Militicsen voltunk szentannui, midőn a vidékről szép számmal összesereglett vendégeknek több ezerre menő népsokaságnak közepette ültük meg az ujonnan épült, állomásokkal ellátott, díszes, megyénkben páratlan kalvária- s kápolnának fölszentelését. Az egyház ápolts mindenkoron támasztott jötevő lelküket, kik takarékoságuk által összegyűjtött filléreiket Isten nagyobb dicsőségére fölajánlani el nem mulaszták. Ily, Isten dicsőségétől lelkesült keresztényeket van szerenésém bemutatni tek. A földy Lajos, nemes-militicsi közbirtokos urban és nemes családjában, kiknek közös ohajtásuk vala az Isten dicsőségét egy nagy-szerű, több ezerbe került díszes kalvária- s kápolnának fölemelése által előmozdítani: a miért is e nemes s vallásos érzelmű családnak neve a nemes-militicsi közönség előtt örök hírből maradand. Az egyházi ünnepély 10 órakor vette kezdetét, midőn a harangok ünnepélyes zugása és a taraczkok durranásai közt a templomból kellő rendben az ajtatos menet megindult, a köztiszteletben álló, ft. Kelle Ernő prépost s zombori plebános ur által a kalvária kápolnához vezetettve. Szívünk örömben uszott, midőn az ajtatos menetben rang-különbség nélkül részt vett népsokaságon végig tekintünk. Elül vitettek a számos zászlók; azután kellő rendben mentek a szép számmal fehérbe öltözött, Mária-társulati leánykák, a papság teljes díszben és a népsokaság, szívmelől énekeket zengedezve. A ft. prépost ur által végzett szentelési szertartások alatt szívünk, buzgóságában fölemelkedett ahhoz, kinek dicsőségére mindez állítottott. E szent tény végeztével következtek a rövid, de velős és igazán szívet megható sz. beszédek, melyeket ft. Probajesevics János, szabadka-sz.-therézi plebános ur magyar és dalmát nyelven tartott ama lelkesültséggel, mely hatását téveszteni nem szokta. Azután az ujonnan épült s megszentelt kápolnában a ft. prépost ur az ajtatos népnek szívmelől ének-zengedezése közt a királyok királyának a vérnélküli sz. mise-áldozatot bemutató; melynek befejeztével az örömnap s pompás ünnepély örök emlékére egy, a jötevő családhoz rokoni viszonyban álló tisztos pár megeskettetett. Mi után visszatérünk az anyateplomba, hálát adandók a Mindenhatóknak, kinek kegyelméből ez örvendetes ünnepélyben szerenésések valánk részesülhetni. — Minderre barátságos ebéd következett a jötevő uri család házában.

Hálás szívünk adóját leróni ohajtván, köszönetet mondunk nt. Volarié György helybeli plebános urnak, a kinek nem esekély érdeme vagy az ujonnan épült kalvária- s kápolnának létrehozásában, valamint a megtartott pompás ünnepély elrendezésében is. Isten áldja meg működéseit! Én pedig, a kit kedves emlék köt Nemes-Militics községéhez, miután két évet, mely idő életem kellemesebb napjai közé tartozik, segédlelkési minőségben tölteni szerenésés valék, kívánom, hogy a

kegyelem Istene áraszsa sz. malasztját e nemes községre, és a szent Szűz mint az anyateploml és így az egész község védszentje legyen vele!

Hoffmann P. plebános.

Eadröd, sz. Imre herceg napján 1860. Örült és vigadott ma községünk. Kétszeresen örült; mert e bucsunapon a szép számmal összegyűlt környékbeli ajtatos kath. magyar hívek s lelkipásztoraik jelenlétében szűz szent Imre hercegnek, mint a magyar nemzet és templomunk védszentjének ünnepét ülte meg. Mily boldog község, mely védszentjében a hit és hon iránti kötelemeinek lehető legteljesebb eszményképét találva föl, őt méltóképen tisztelheti, pártfogását kérheti s erenyeiben követheti! Eadröd ő s lakói bizonyára jó magyar katolikusok valának... Jelen évben Imre herceg ünnepe legkivált ünnepélyes vala községünkben azért, mivel a buzgó lakosok (ft. plebános urat és lelkes segédeit, nt. Liszt és Boglucz urakat a kevésbbé vagyonos néposztályllyal illetvén főleg e tekintetben a hála) védszentjök nagyváltói képét, melyet az alföldön elismert tehetségű festész, Fischer ur által 400 aust. ért. frtért készítették, megújítatván, azt a mai szent napon a ft. plebános ur szíves meghívására egész községgel ideutazott, köztisztelt- és kedvességben álló gyulai plebános, ft. Ráczel József cz. prépost ur ő nagysága teljes papi segédlet mellett megszentelte. A szent kép ama szép és főnséges jelenetet ábrázolja, midőn

Letűnt, leáldozott a nap,
Hegy, róna s völgy lenyugva már;
Szép álmot álmodó szűzet
Rajzol a messze láthatár.

Midőn magyar Sion hegyén,
A hol Esztergom vára áll,
Honnét kegyelmet áraszt, oszt
Az első s szent magyar király,

Istrán, a nagy apostolunk
Aluszsza fadaralmait;
A míg fia szent rejtékén
Imázva, mennyországba nyit:

„Letűnt, leáldozott a nap,
Oly csillagos, oly szép az ég!...
Reám mosolyg bübájival,
Ott lakni mint ohajtának.” —

„Oh mily böles s jó az Uristen, . . .
Mindent raj szépnek alkotta!” —
Imázva szólt az ifju szent,
Magyar hazánk liljoma.

Elmélkedék az ifju szent,
Főntartva nyíló liljomát,
Szűz keble szent szerelmivel
Megáldja édes uj honát.

Szűz és szent ifju hercegünk
Az angyalok veszik körül.
Fölötte leng Védasszonyunk,
S fön az egész mennyég örül.

Az angyalok rózsás arczal,
Szemökben üdv gyújtotta láng,
Miként liljom rózsák között,
Tün föl ragyogva szűz Anyánk.

S elötte újra esd a szűz
Az édes honra-üdvnapot,
A közben liljomára oly
Szerelmes csókokat nyomott.

„Simulj szivemre liljomom!”
— Zöng ajka szűz-szemérmesen,
A tisztaság magas fokán,
S e percz oly ünnepelet leszen.

Boldog, kinek védszentje ő,
Boldog a magyar ifjuság;
Legboldogabb — követe őt —
Ki üdvtermő nyemába hág!

Az ünnepélyes megszentelés után következett a nagy szent mise. Az alkalmi szent beszédet ft. Schifner Ede plebános ur maga tartá. Volt ebben annyi lelkesítő és találó gondolat, hogy örömmünkben és lelkesültségünkben áldottuk a Mindenható, a miért minket is kath. magyaroknak teremtett; és megfogadtuk, hogy, áldjon vagy verjen a Gondviselés igazságos keze, azok maradunk haláláig, miszerint méltók legyünk egykoron oda jutni, a hol szűz szent Imre herceg nyolczszázad óta megdicsőült őseinkkel könyörög hazánkért és nemzetünkért. A plebánia-lakon rendezett ebéd alatt, melyet tősgyökeres magyar vendégszeretet fűszerezett, egymást váltották föl az áldomás-poharak. A mit a lélek gondol, a szív érzett, azt tolmácsolta az édes anyai nyelven az ajak. Isten és a honszerelm maradjon mindenkor és mindenben velünk! — El nem hallgathatom b. Dreckszel György ő nagyságának halottak napján tanusított nemes jószívűségét, ki is mind a mult, mind a jelen évben 20 a. é. frtot adományozott a szegények közötti kiosztásra. Isten áldása legyen rajta! E n d r ö d i.

Németh-Lad (Somogy-megye). — Ismét gazdagult e plebánia-egyház történelme egy lappal azon mindnyájunknak lelki életet nyújtott sz. ünnepély által, melynek mult october 4-én a hívek ezrei legbensőbb szív-áhitat nyilvánítása közt voltak szemtanúi. Elhunytaink gyászos mezejének golgothai magaslatán, hol előbb egyszerű három fakereszt hirdeté az átmenőknek az odafön-valók keresését, most szintén egyszerű, de remek izléssel épült kis imaház áll. Voltak mindig és jelenleg is vannak, háta a mindenek nagy Adójának! gazdag nagyaink közt, kik megemlékezve arról, hogy ők is egykor ép úgy, mint az utolsó pár a esalhatatlan itélet örök székénél kérdőre vonandók, és pedig annál nagyobb felelősséggel, mennél több adott nekik az elporló földi javakból. Ily vallásos meggyőződés szent ihletétől áthatva, a mindig példás buzgóságu mgs özvegy Czinderynő, egy nem rég örök álomba szenderült fellelhetlen férj és hű gyermek hült tetemei fölé gyászos szivének enyhítő vigaszára építette a kisded gyönyörű imaházat, melynek beszentelési ünnepére october 4 én sereglettek össze roppant számmal az ajtatos hívek. Az anyateplomba megtartott szent mise után keresztek és zászlók alatt, a Mindenszentek litaniája éneklése közt indult meg példás rendben a hullámzó tömeg kerületi esperesünk, ft. Kisovics József vezetése mellett. Fölérvén a gyászos magaslatra, szent öröm sugárzott minden arczról; míg a bánatos özvegy könyzápor közt várta a beszentelés megható szertartásának végétét. Mely után szeretve tisztelt esperesünk, a vidék hírneves buzgó szónoka, a hely komoly minőségéhez képest ama helyesen választott szent igazságról szólott, hogy tudnillik a mi meghalásunktól függ tulvilági örök sorsunk. Szivindító volt a ke netteljes beszéd, fölverte a legkönyelműbb keresztényt is bűnalmából. A közhatású beszéd után bemutatta buzgó szónokunk az ég s föld hatalmas Urának a szeplőtelen áldozatot először az új fölszentelt imaháznak egyszerűen és mégis gazdagon fölékített oltáránál. Láttuk ekkor is a bántba meleyedt méltóságos özvegynek példás szivbuzgóságát, midőn ott térdelt egész szent mise alatt mindnyájunk lelki épülésére, egyedül Jézusnál keresvén enyhítő irt gyászosan sebzett szivére. Sz. mise után ismét ajtatos rendben visszatért a hívő sereg az anyaegyházba, hálát mondandó a napnak ritka ünnepélyeért, mely által annyi lelki jóban részesített. Mindnyájan mélyen keblünkbe véstük az áldásos történetek szent emléket azon forró szivohajjal: hogy fizesse meg ott, az enyészhetlen kincsek örök honában, a minden jónak igaz jutalmazója a nagy-lelkű özvegynek mindazt, mit földi kincseiből annak dicsőségére oly készségesen áldozott; és lelje még hátralevő jövőjének napjain át zajtalan magányában az égi egly üdvforrásánál mindenkori vigaszát!

O. P.

Sümeg-Csehi, oct. 26. D. a J. K! Oh bár mindig méltán dicsérhetném! Alig két éve, midőn e becses lapokban a nmélt. veszprémi püspök által a Badacsony-hegy ormán roppant költ-

séggel föllállított nagyszerű kereszt ünnepélyes fölavatásáról tudósítást közölhetni szerencsés voltam, ismét egy remek új kereszt föllállításáról és fölszenteléséről keresztényi örömmel értesíthetem hitrokonimat. Ugyanis nt. Sz e l e s Ferencz tördemiezi plebános, a közlőszületű néppap, hívei között lángoló szívű jó atya, nemes emberbarát, a testvéri és közjölét buzgó előmozdítója a badaesony-ládbi hegyet megelőző, ugynevezett „Ujhegy” első szőleje aljában az országot mellett egy díszes keresztet föllállítani, s azt a hívek legnagyobb lelki örömeire sept. 30-kán, és pedig a tördemiezi Szent Mihály-anyatemplom bucsu, vagyis egyháznapiján, az egész vidékről körmenetekben ezrenként összesereglett híveknek jelenlétében fölszenteltetni méltóztatott. Ugyanezen ünnepély alkalmával egy másik kereszt is az új temetőben fölavattatott, és így örömmünk is kettős vala. A szokásos egyházi szertartást a kerületi esperes, ft. F e r b e r Ferencz monostorapáti plebános, a remek és vonzó szónoklatot pedig ft. V e z e r l e Ignác hittudor és páhoki plebános ur végzik. Örökre emlékezetes leend e nagy nap előttünk. Hogy is ne? hisz naponkint keresztényi igaz áhitattal haladunk el e gyönyörű kereszt előtt; és mely benső megindulással elmondva a „Diesértessék”-et, emlékeztünkbe juttatják, hogy a keresztben van üdvösség, sz. Pálnak fényes betűkkel bevésett eme szavai: „Nincs másban senkiben üdvösség.” Beljebb a hegy közé menve, s föltekintve a regényes Badaesony tetejére, szemünkbe ölik ismét a megváltás sz. erekléje, s ujjalag leemeljük fővegünköt, és befejezzük jámbor fölházkunkat ama legszentebb igékkel: „Diesértessék az Ur Jézus Krisztus!” — Bezárom tudósításmat azon legforróbb óhaj-tással, hogy a megyei Gondviselés legyen és virrasszon minden vallásos intézményünkön, ősi egyházunkon, annak minden rendű pásztorain, főöttünk is, Krisztus drága vérében megváltott híveken. Ugy legyen!

A tördemiezi hívek nevében közli H e e k e n a s t Endre, badaesony-ládbi szőlőbirtokos.

Különfélék.

— Hazánk főmagasságn bíboros herceg-prímása a pesti Oltár-egylet eddigi működése fölötti örömet az igazgatóságához intézett kegyes iratában kegyteljes szavakban kifejezni, az egylettágokra atyai áldását adni és az újonnan megkezdett évben folytatandó működésük előmozdítására újra 100, a szombathelyi püspök ő méltósága pedig ugyanezen czélra e napokban 40 a. é. forintot szentelni kegyeskedett. Mely jótéteményekért az igazgatóság ezennel legforróbb háláját nyilvánítani édes kötelességének ismeri.

— Bibornok hg-prímás ő eminentiája, miként a „Religio”-ban olvassuk, a gondviselésére bízott esztergomi főmegyében áldásos működésének emlékezetét egy újabb jótéteménnyel örökíté. Az érsekmegyebeli tanítók és éneklők számára alapított nyugdíj-intézet alaptőkéjét ugyanis folyó hó elején már kamatot is hozott 5000 frtnyi összeggel nevelni kegyeskedett.

— A pest-lipótvárosi templom kápolnájának fölszentelése bíbornok herceg-prímás ő eminentiája által jövő decemberhő 16 kán fog végrehajtatni.

P e s t, november 27. Az őszinte öröm és hála érzelmei dagasztják a kath. ember kebelét, midőn látja, hogy a hit iránt közönyös korunkban sem hiányzanak, kik követve az isteni kegyelem intő szavait, fölülemelkednek a világnak divateszméin, s örvendetes bizonyosságot tesznek arról, hogy az örök igazság a világ lázas rohamai, a mulandók iránti tulságos buzgalom közepett is diadalmaskodik. Valóban jól esik tapasztalni, hogy az Urnak folyvást hirdetett igéi, ámbár sok mag hull utfélre, bozót és terméketlen sziklák közé, találnak mégis termékeny szíveket, melyekben az egyedüli és örök igazság megfogamszik s új bajnokokat szül a hitnek, mely nélkül az üdvösség hervadhatlan babérvára halandó nem számíthat — Ily örvendetes jelenetnek valánk szemtanúi a pesti magyar egyetem templomában, hol ft. Z s i h o v i e s Ferencz papnöveldei lelkiigazgató ur

ma vezeté át L ö v e i József családjának egy deli ifju tagját az izraelita vallásból az egyedül üdvözítő kath. anyaszentegyház kebelébe, a kereszttségnek ünnepélyes kiszolgáltatása által. Épületes volt látni a kereszttségben G u s z t á v nevet nyert ifjunak meggyőződésből eredett áhitatát és az odaengedő készséget, Isten szent kegyelmére mielőbb följogosíttatni és abban részesülhetni. A szentséget kiszolgáltató lelkiigazgató ur hitünk ifju bajnokához, kit a vallás szükséges igazságaira huzamosan oktatott, hatályos, mert édes Üdvözítőnknek szájából átöröklött szavakat intézett anyanyelvünkön, lelkesülten figyelmeztetvén őt azon magasztos állásra, melyet ma Isten választottjai közt elfoglalt, de egyszerszernind a szent kötelezettségre is, mely Krisztus édes igájának fölvétele által osztályrészeül jutott, ugyszintén ez élet viszontagságainak katolikus lélekhez illő férfias elviselésére, melynek tanát csak a kereszt tövében tanulhatjuk. . . Az említett lelkiigazgató ur a vértelen áldozatnak papi segédlet mellett történt bemutatása közben az új kereszténynek az örök élet kenyerét is kiszolgáltató. — Emel az ünnepélyes szertartás fényét az, hogy a tisztos család férfi és női tagjai mindnyájan díszes magyar öltönyben jelentek meg; valamint az is, hogy a szertartásnak illető része s a hívallás letétele is hitorsosunknak esengő anyanyelvünkön hangzottak le ajkairól. . . Istenünk engedje szent kegyelmének minél gyakoribb ilyen eredményeivel találkozhatunk, hogy szent István és Mária honában valamint a nemzetiségi, ugy az ősvallásbani egyetértés is minél tágasabb tért nyervén, Isten dícsőségén és közös üdvünk előmozdításán annál sikeresebben munkálkodhassunk!

I m e e s J.

— A „Religio” nagyérdemű szerkesztőjét, ft. S o m o g y i Károly urat érzékeny vesztés érte. Fiui példás gyöngéd-szeretettel ápolta édes atya, S o m o g y i C s i z m a d i a Sándor, volt táblai hites ügyvéd folyó hó 21-én esti 10 órakor, munkás élete 88-ik évében, a szentségekeni ajtatos részestülés után, aggkori végegyengülés következtében az Urban esedese elszenderült. A temetés, melyen a fiui szívfájdalmat osztó helybeli papság is szép számmal vala képviselve, f. hó 24-én ment véghez; az engesztelő sz. mise-áldozatok pedig 26-an, a Ferencz-városi plebánia-templomban mutattattak be az egek Urának az elhunytért. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— A folyó évi juliushóban alakult Péterfillér-egylet Romában oly szerencsés sikernek örvend, minő a jelen szomorú körülmények közt alig volt remélhető. Herceg Orsini, hg Chigi, marquis Patrici, mons. Nardi állanak az egylet élén, s már Roma minden plebaniájában két gyűjtő van kirendelve; azonban az adakozásnak egészen önkényesnek kell lennie, arra senki sem kéri föl. Mindamellett szeptemberben 3400 seudi, octoberben 4301, november 17-kéig 3275, összesen nem egész három hó lefolyása alatt mintegy 11,000 seudi (25,000 ft. a. ért.) gyűlt össze. Ez összeg, mint segély, kevés ugyan, de igen sok, tekintve azt, mint a nép érzelmeinek nyilvánulását.

Falusi tanácsadó.

140. A ki nem becsüli e világon Jézus hajlékát, az nem méltó, hogy Jézus mennyei dícsőséges hajlékába juthasson.
141. Péter töredelmes bánatáért irtalmasságot nyert; Judás pedig megátalkodottságáért kétségbeesve elveszett.

Kegyes adományok.

A Szent-István-oltárra: nt. Mayer Manó szentszéki jegyző ur Rozsnyón (Ürményi felett mondott emlékbeszéd 16 példányáért) 2 frt. 20 kr. a. ér.

A chinai gyermekek megmentésére: a pécsi apácza-zárda beinövendékei 10 frt. a. ért.

Szerkesztői értesítés.

L. J. nak N. H. -on. A czikk befejezését vártuk; különben mindenkör szívesen látandjuk.
Sch. I. -nek B é e s b e n. Mind a két kívánság teljesítve lesz.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDAS RUDOLF.

PESTEN, EMICH GUSZTÁV A M. AKAD. NYOMDÁSA (BARÁTOK TERE, 7. SZÁM).